

Anders Bøgh

Sejren i kvindens hånd

KAMPEN OM MAGTEN
I NORDEN CA. 1365-89

With an English summary

AARHUS UNIVERSITETSFORLAG
2003

Indhold

Kortfortegnelse	11
I. Indledning	13
II. Dansk uden- og indenrigspolitik 1366-75	24
Ekspansion i Sverige og Ålholmtraktaterne 1366	24
Den store koalition mod Valdemar Atterdag 1367-71	28
Opgøret med Valdemars tilbageværende fjender 1372-75	35
Valdemar Atterdags fremtrængen i hertugdømmet Slesvig 1373-75 ...	42
Problemer omkring de skånske slotte	48
Valdemar Atterdags død	51
III. Den politiske situation i Nordtyskland i 1370'erne og 1380'erne	55
IV. Opmarchen	75
Margrethes første skridt mod magten og den nye danske regerings første udenlandske kontakter	75
Mecklenburgerne søger allierede	83
<i>Problemer i Grevesmühlentraktaterne</i>	86
<i>Mecklenburgernes støtter i Danmark</i>	92
Kongevalget og bekræftelsen af Stralsundfreden	102
Albrecht af Mecklenburgs krigsforberedelser	107
V. De militære konfrontationer og deres umiddelbare resultater	115
Militære konfrontationer og positioner	115
Københavneroverenskomsten af 21. september 1376	124
VI. Fortsatte forhandlinger og krigsforberedelser	133
Nye danske krigsforberedelser	133
Dansk svig, nye forhandlinger og mislykket voldgift	135
Hertug Albrechts alliancer og flere forhandlinger	142
Nye tilhængere af "kong Albrecht" i Danmark og sammenbrudte forhandlinger	147

VII. Slutspil	153
Hertugerne Henriks og Magnus' regeringsperiode i Mecklenburg	153
Kong Albrechts indsats i kampen om magten i Danmark	157
Kong Albrecht som leder af den mecklenburgske politik	163
Finale	167
VIII. Den danske regering, hansestæderne og sørøverne	183
Reaktioner på sørøveriet 1376-80	184
Sørøvere, Skåneslotte og norske privilegier 1381-85	187
Efterspil	200
Sørøverne	202
Hvad så?	213
IX. Nogle indenrigspolitiske problemer i Danmark i formynderskabsperioden 1376-85	218
Håndfæstningen og formynderregeringen	218
Regeringen opnår kontakt med den jyske adel	222
Danehoffet sommeren 1377	226
Problemer omkring selvejer- og fæstebønder	229
Reaktionen mod Valdemar Atterdags godserhvervelser	233
Rettertinget og den kongelige domsmagt	240
Den øvrige rutinemæssige regeringsvirksomhed	249
Formynderstyrelsens finansielle grundlag	255
Forholdet til pave- og bispestole	257
X. Den indre uro i Danmark	263
XI. Indre forhold i Danmark 1385-95	275
Olufs hyldning og magtens konsolidering	275
Frue, formynder og fyrste til Danmark	279
Regerende fyrste til Danmark til 1395	283
XII. Resultater, sammenhænge og forklaringer	292
Valdemars sidste ti år	292
Kongemagt i opløsning	295
Parterne og deres potentielle og aktuelle allierede	296
Andre politiske aktører i Østersøområdet	304
Impotens i Østersøområdet	309
Udviklingen i Danmark	309
Samlingen af Norden	314

INDHOLD	9
Bilag I: Margrethes, Olufs og Eriks kendte opholdssteder 1375-95	319
Bilag II: Slotshøvedsmandslisterne i kejser Karl IV's breve af 12.9. 1377	327
Bilag III: Oplysninger om pantsatte borge, herreder og købstæder, der kan antages at have relevans for perioden 1375-95	333
English summary	338
Kilder, litteratur og forkortelser	365
Person- og stednavneregister	380